

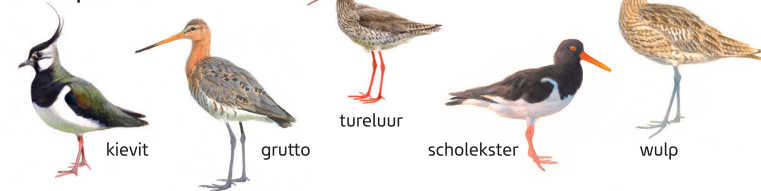
factsheet

Weidevogels

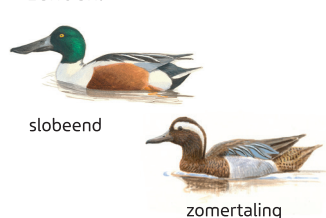
Weidevogels horen bij het open weidelandschap van Nederland. Helaas zijn ze sterk in aantal afgenomen in de afgelopen decennia. De grootste oorzaak voor deze achteruitgang is het verdwijnen van geschikt broedgebied door het steeds intensievere landgebruik. Bovendien staan weidevogelgebieden onder druk door predatie, aanleg van infrastructuur, woningbouw en recreatie. Door de gezamenlijke inzet van boeren, vrijwilligers, agrarische collectieven en natuurorganisaties kent Nederland nog steeds een aantal prachtige weidevogelgebieden waar weidevogels worden beschermd.

Weidevogelsoorten

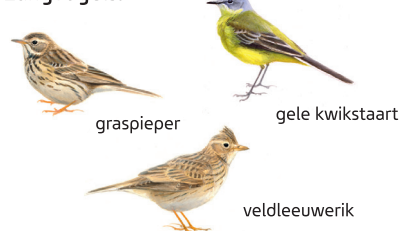
Steltlopers:

Eenden:

Zangvogels:

Illustraties: Elwin van der Kolk

Weidevogelbeheer

Effectief weidevogelbeheer vraagt om maatwerk en samenwerking in een gebied. Een optimaal weidevogelgebied bestaat uit een groot en aaneengesloten mozaïek van vochtige, kruidenrijke graslanden met voldoende openheid en rust, en veel variatie in beweiding en maaidata. Er zijn grofweg zes knoppen waar je aan kunt draaien als weidevogelboer: vernatting, bemesting, (vogelgestuurd) maaien, beweiding, kruidenrijk grasland en predatie. Stem van tevoren altijd goed af met het agrarisch collectief, natuurorganisaties en/of vrijwilligers over het beheer dat je kan en wilt uitvoeren.

Vernatting

Onder vernatting verstaan we een **hoog waterpeil**, **natuurvriendelijke oevers** en/of (greppel)plasdrassen. Bij graslanden met een hoog grondwaterpeil blijven bodemdieren, zoals regenwormen, meer aan het oppervlak en de vochtige bodem is beter doordringbaar voor vogelsnavels. Bovendien zorgt vernatting voor een vertraagde grasgroei en meer variatie in vegetatiehoogte en -structuur tijdens het broedseizoen.

Bemesting

Over het algemeen zorgt een lage mestgift voor meer diversiteit aan grassen en kruiden. Daarnaast het bemestingsmoment en type mest bepalend voor de vegetatiehoogte en -structuur tijdens het broedseizoen. Gebruik zoveel mogelijk ruige stalmest of vaste mest. Deze mest bevat traag werkende meststoffen en plantenresten die zorgen voor een rijk bodemleven; voedsel waar weidevogels van profiteren.

(Vogelgestuurd) Maaien

Maai met oog voor broedende weidevogels en -kuikens door het maaien uit te stellen tot er geen broedende vogels meer zijn of kuikens rondlopen. Bespreek van tevoren je maaiplannen, zodat er afspraken gemaakt kunnen worden om tijdens het broedseizoen het beheer bij te sturen, bijvoorbeeld door de rustperiode te verlengen (= last-minute beheer).

Beweiding

Extensief beweidde graslanden zijn gevarieerder in vegetatiestructuur en hebben meer pollen en trappaten dan percelen die alleen gemaaid worden. Hierdoor zijn insecten beter beschikbaar en is er dekking voor weidevogelkuikens. Bovendien bieden mestflatten meer voedsel. Voorweiden (beweiden vóór de rustperiode) kan een beheermaatregel zijn om de vegetatiestructuur tijdens de kuikenfase te verbeteren. Voorkom dat beweiding leidt tot vertrapping van nesten en nestverlating.

Kruidenrijk grasland

Goed ontwikkeld, extensief kruidenrijk grasland met een hoog grondwaterpeil en lage mestgift biedt voor veel weidevogelsoorten een geschikt broedgebied. De diversiteit aan grassen en kruiden zorgt voor graslanden met een open en gevarieerde vegetatiestructuur met meer voedsel en is goed doorwaadbaar voor weidevogelkuikens. Zie ook de factsheet over 'natuurlijk' kruidenrijk grasland.

Predatie

De hoge predatiedruk vormt een bedreiging voor de kwetsbare weidevogelpopulaties. Er bestaan grote regionale verschillen in welke predatoren actief zijn en in welke mate. Bovendien is er een grote diversiteit in predatoren van eieren en/of kuikens. Gebiedsgericht predatiebeheer is noodzakelijk om de weidevogelpopulaties te beschermen. Zie ook de factsheet over predatiebeheer.

Tot slot

Enthousiast geworden? Veel meer informatie over weidevogelsoorten en beheermaatregelen is te vinden bij Vogelbescherming Nederland en op de kennispagina's van BoerenNatuur. En wil je meer doen aan weidevogelbeheer? Neem dan contact op met het agrarische collectief in jouw omgeving.

KALENDER WEIDEVOGELBEHEER

Februari

Maart

April

Mei

Juni

Juli

Augustus

September-
Januari

Aankomstfase

Aankomst- en
vestigingsfase

Vestigings- en
broedfase

Broed- en kuikenfase

Broed- en kuikenfase

Kuiken- en
trekvoorbereidingsfase

Trekvoorbereidingsfase

Evaluatie en
voorbereidingsfase
nieuw seizoen

- Aankomst vogels nabij de broedgebieden
- Opvetten voor een goede broedconditie

- Aankomst vogels nabij de broedgebieden
- Opvetten voor een goede broedconditie
- Bepalen nestlocatie
- Territoriumafbakening

- Bepalen nestlocatie
- Territoriumafbakening
- Broeden

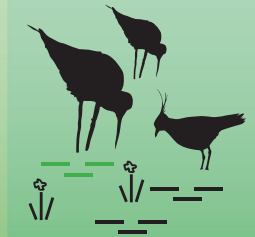
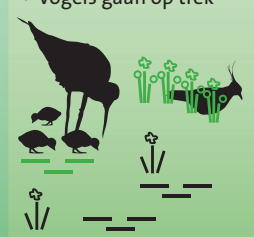
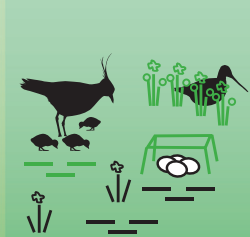
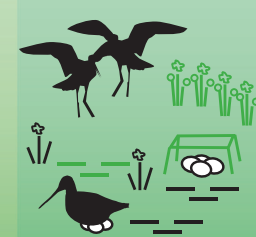
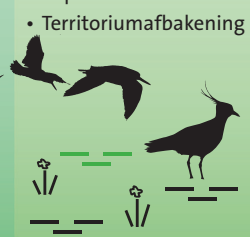
- Broeden
- Foerageren met kuikens
- Schuilen voor gevaar

- Broeden
- Foerageren met kuikens
- Schuilen voor gevaar

- Foerageren met kuikens
- Schuilen voor gevaar
- Opvetten voor een trekconditie
- Vogels gaan op trek

- Opvetten voor een trekconditie
- Vogels gaan op trek

- Vogels gaan op trek

PRIORITEIT: VOCHTIG, KRUIDENRIJK GRASLAND

Waterpeil omhoog/plas-drassen creëren

m.u.v. uitrijden van ruige mest

Niet bemesten, maaien of uitvoeren overige werkzaamheden

OP DEEL AREAAL:

(Voor)beweidung voor kieviten

Extensieve (door)beveidung voor kieviten

Extensieve (door)beveidung voor kieviten en scholeksters

Extensieve (door)beveidung voor kieviten

(Na)beveidung

TOCH MAAIEN?
DAN:

Nestbescherming en kuikenverjagende maatregelen

Alleen zinvol in combinatie met kruidenrijk grasland in de buurt

Geen watergangen schonen

Afgelopen
broedseizoen evalueren

Bedrijfs-
en bemestingsplan
volgende jaar opstellen

Inrichtingsmaatregelen
uitvoeren

Openheid gebied
vergroten

Vogelbescherming
NEDERLAND

VOGELS

MAATREGELLEN